

Sıfır Altı Ya Arası Çocu u Olan Annelerin Ev Kazalarına Yönelik Güvenlik Önlemlerinin Tanımlanması

Esra TURAL BÜYÜK¹, Figen ÇAVU O LU², Esra TEKER³

ÖZ

0- 6 ya grubu çocu u olan annelerin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemleri konusundaki duyarlılı mını belirlemek amacıyla yapılmı tır. Çalı ma, sıfır altı ya çocu a sahip, ileti im sorunu olmayan, ara tırmaya katılmaya istekli, okuryazar olan 130 anne ile yapılmı tır. Verileri toplamak amacıyla, Sosyodemografik Özellikler Soru Formu ve “0-6 Ya Çocuklarda Annelerin Ev Kazalarına Yönelik Güvenlik Önlemlerini Tanılama Ölçe i” kullanılmı tır. Annelerin “Sıfır- altı ya çocuklarda annenin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerinin tanılama ölçe i” puan ortalamaları 73.79±16.50 bulunmu tur. Ara tırmada annelerin %28.5’i 26-30 ya gurubunda, %34.6’sı ilkokul mezunu ve %70’i ev hanımıdır. Çocukların %53.8’i ev kazası geçirmi ve geçirilen ev kazası türünün en çok dü me oldu u (%27.7) görülmü tür. Annelerin e itim seviyesi, çalı ma durumu, aile tipi, gelir durumu ve ya anan yer de i kenlerine göre ev kazalarına yönelik tanılama ölçe i puan ortanca de erlerinin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklı oldu u bulunmu tur (p<0.05). Çalı ma sonucunda, annelerin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama düzeyleri dü ük bulunmu tur. Kazaya u ramamak, yaralanmamak, her çocuk için bir haktır. Bunun için sa lık çalı anları, çocuk güvenli i konusunda annelere danı manlı a zaman ayırmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk; ev kazaları; önlem.

Defining the Security Measures Taken By Mothers with Zero to Six Years Old Children against Home Accidents ABSTRACT

It is performed to determine the sensibility of the mothers with children aged between zero and six on security measures against home accidents. The study is conducted with 130 mothers who have children aged between 0-6, do not have communication problems, are willing to participate in the research and are literate. For collecting data, Socio-Demographic Features Question Form and “Definitive Scale for Security Measures Taken by Mothers against Home Accidents for 0-6 Years Old Children” are used. The average scores of the mothers on “Definitive Scale for Security Measures Taken by Mothers against Home Accidents for 0-6 Years Old Children” is calculated as 73.79±16.50. Among the mothers participating in the research, 28.5% are in 26-30 age brackets, 34.6% are primary education graduates and 70% are housewives. For the children, 53.8% of them had home accidents before and falling is the most common type of accident (27.7%) among them. A statistically significant correlation was found between educational status, employment status, family type, income status and residence of the mothers with their scores in definitive scale against home accidents (p<0.05). As a result of the study, mothers’ level of defining the security measures against home accidents is found to be low. Not to have accidents and not to get hurt are the rights that all children should have. For that to happen, healthcare personnel should allocate some time to mentor mothers in terms of child security.

Keywords: Children; home accidents; measure.

G R

Bir konutun içinde ya da ona ait çevrede meydana gelen kazalara ev kazaları denir. Ev kazalarının önemi gittikçe artmaktadır. Ev kazaları tüm kazaların yaklaşık yarısını olu turmakta ve giderek artı göstermektedir. Ülkemizde yerel düzeyde yürütülen çalı malara göre, ev kazası görülme sıklı ı %1-25 arasında de i mekte, kazalar çocuk ölümleri içinde dördüncü sırada yer almakta ve bunların içinde ev kazaları önemli yer tutmaktadır (1,2). Çocuklar tehlikelerin bilincinde olmamaları, çevresel risklere açık olmaları, bulma ve ö renme konularında meraklı olmaları nedeniyle bo ulma, yanma,

¹ Ondokuzmayıs Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Çocuk Sağ lı ve Hastalıkları Hem ireli i

² Ondokuzmayıs Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Halk Sağ lı ve Hastalıkları Hem ireli i

³ Ondokuzmayıs Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü 4. Sınıf Ö rencisi

Correspondence: Esra TURAL BÜYÜK, e-posta: esratural55@gmail.com

Geli Tarihi / Received: 21.10.2014 Kabul Tarihi / Accepted: 26.05.2015

* Bu çalı ma 4. Ulusal Ebelik Ö renci Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmu tur. 2-4 Mayıs 2013 - SAMSUN

dü me ve zehirlenme olaylarına daha sık maruz kalırlar. Çocukların merakını ve ba ımsız hareketini baskılayacak uygulamalar yerine, güvenli bir çevrede ya amalarını sa lamak, en etkin yakla ımdır. 0-6 ya grubu çocuklar zamanlarının büyük bir kısmını evde ve ço u kez annesiyle birlikte geçirmektedir. Ev ortamının çocu un hareketine elveri li eilde düzenlenmemesi, çocu un ev ortamında çe itli kazalarla yüz yüze gelme olasılı mını arttırmaktadır (3). Nitekim yapılan bir ara tırmada, 0-6 ya grubu çocuklarda ölümlerle sonuçlanan dü me olaylarının %50-80'inin ev ortamında meydana geldi i vurgulanmaktadır (1,4).

Kesin risk faktörlerinin belirlenmesi ve e itimin risk gruplarına göre yönlendirilmesi önemlidir. Annelerin ev kazalarını önlemek için ne tür önlemler aldıklarının bilinmesi ve hangi konularda e itime ihtiyaçlarının oldu unun belirlenmesi önemlidir. Literatürlerde anneler çocuklarını sürekli takip ederek, evde koruyucu önlemler alarak ve daha dikkatli olunarak çocuklarını ev kazalarından koruyabileceklerini belirtmişlerdir (1,3,5). Özellikle okul öncesi dönem çocuklarının kar ıla abilece i kaza riskleri, kırsal, yarı kentsel yerle im bölgelerinde, sosyoekonomik düzeyin dü ük oldu u kalabalık ailelerde artmaktadır. Annenin ya 1, ö renim durumu, gelir seviyesi gibi faktörler çocukların ev kazaları ile kar ıla ma durumunu etkilemektedir (2,5). Anneye ait faktörlerin yanında çocu a ait faktörler de kaza riskini arttırmaktadır. Özellikle 0-3 ya grubu çocuklarda ev kazaları görülme sıklı ı artmaktadır. nanç ve ark. (6) çocuklarda yaralanmaların ço unlu unun 1-5 ya arasında oldu unu, genç ebeveyn, dü ük e itim seviyesi, geni aile ve sa lık güvencesinin olmay ının yaralanmaya yol açan risk etkenleri oldu unu saptamışlardır.

Kazalar, ev içerisinde yapılacak basit düzenlemeler ve çocuklarla en çok zamanını geçiren annelere düzenli olarak verilecek e itimlerle önlenabilir (7). Anneler, çocuklarının en yakınında olmaları nedeniyle ayrı bir öneme sahiptirler. Ayrıca riskli ya grubundaki çocuklar kendileri için güvenli bir çevrenin olu turulması ve kazalardan korunmada bir yeti kinin yardımına gereksinim duyarlar. Bu yeti kin de ço unlukla çocu un annesidir. Bundan dolayı annelerin e itilmesi önemlidir. Annelere çocukların geli im dönemlerine ait özellikler ve kaza risklerine yönelik bilgi verilmesi, ki ilerinin risk algılama düzeylerini arttıracak ve kazalardan korunabilme farkındalıkları geli tirecektir.

Ara tırmalarda annelere ev ziyaretlerinde verilen e itimin, güvenlik önlemleri tanılama durumunu anlamlı olarak de i tirdi i ve çocuklarda ev kazası görülme sıklı mını azalttı ı birçok çalı mada ortaya konulmu tur (4,8-10).

Çocu un tüm ya amını etkileyebilecek bir kaza ve yaralanma durumunda, annenin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemleri alma konusunda konusundaki bilgi, tutum ve davranı ları çocu un gelecekteki ya amını etkiledi i gibi toplum sa lı mını da etkiler. Bu bilgiler do rultusunda, 0-6 ya grubu çocu u olan annelerin ev kazalarına yönelik deneyimlerini belirlemek önemli olacaktır. Tanımlayıcı bir ara tırma olarak planlanan bu çalı manın amacı, 0-6 ya grubu çocu u olan annelerin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama durumları ve bunu etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmı tur.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Tanımlayıcı tipteki bu çalı ma, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Hastanesi Çocuk Hastanesi genel poliklini inde 7 Ocak-4 ubat 2013 tarihleri arasında yapılmı tur. Örneklem seçimine gidilmeksizin o tarihler arasında hastanede ula ılabilen; 0-6 ya çocu u olan, ileti im sorunu olmayan ve okuryazar olan anneler ara tırmaya alınmı tur. Yapılan güç analizi sonucunda 0.05 anlamlılık düzeyi ve %85 güç için örneklem büyüklü ü 130 ki i olarak belirlenmi tir. Okuryazar olan, ara tırmaya katılmaya istekli olan 130 anne örnelemi olu turmu tur. Ara tırmaya ba lamadan önce ilgili kurumdan yazılı izin alınmı tur. Ara tırmanın amacına ili kin bilgileri içeren kısa bir açıklama yapıldıktan sonra çalı maya katılmayı kabul eden annelerden sözel izin alındıktan sonra anket formu uygulanmı tur. Ara tırma için gerekli verileri toplamak amacıyla, "Sosyodemografik Özellikler Soru Formu" (14 soru) ve "0-6 Ya Çocuklarda Annelerin Ev Kazalarına Yönelik Güvenlik Önlemlerini Tanılama Ölçe i" kullanıldı. Çınar tarafından 0-6 ya çocu u olan annelerin çocuklarını ev kazalarından korumaya yönelik güvenlik önlemlerine ili kin tutumlarını tanılamak amacıyla geli tirilmi olan ölçek, 34 olumlu, 6 olumsuz ifade içeren toplam 40 maddeden olu an 5'li likert tipi ölçektir. Ölçekte her bir maddeye 1 ve 5 arasında puanlar verilmi tir. Olumsuz ifade içeren maddeler 6, 9, 23, 26, 30, 40'ıncı maddelerdir. Negatif ifade içeren maddelerin puanları tersine çevrilerek kullanılmaktadır. Ölçe in minimum puanı 40, maksimum puanı 200'dür. En yüksek puan annelerin çocu unu ev kazalarından korumaya yönelik önlemleri en üst düzeyde aldı mını gösterir. Ölçe in toplam uygulama süresi 15-20 dk'dır. Ölçe in Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0.82'dir (11).

statistiksel Analiz

Toplanan veriler SPSS 17 istatistik bilgisayar programı ile de erlendirilmi tir. Tüm verilerin tanımlayıcı de erleri (ortalama, standart sapma, ortanca, minimum, maksimum, yüzde) heplanmı tur. Sürekli nitelikteki de i kenlerin normallik da ılıma uygunlu u grafiksel yöntem ile (Normality plots) incelenmi tir. Gruplar arası kar ıla tırmalarda Kruskal Wallis, (post hoc Bonferroni Düzeltmeli Mann-Whitney U testi) ve Mann-Whitney-U testleri kullanılmı tur. Anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmi tir.

BULGULAR

Annelerin sıfır- altı ya çocuklarda annenin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerinin tanılama ölçe inden aldıkları puan ortalamaları 73.79 ± 16.50 (48-133) bulunmu tur. Ara tırmada annelerin %28.5'inin 26-30 ya arasında, %34.6'sının ilkökul mezunu, %80'inin çekirdek aile tipine sahip oldu u ve %56.2'sinin gelirinin giderine denk oldu u saptanmı tur. Annelerin %61.5'inin en uzun süreli olarak il merkezinde ya adıkları ve %70'inin ev hanımı oldu u görülmü tür. Çocukların %39.2'si 0-2 ya grubu arasında yer almakta ve çocukların %77.7'sine annesi tarafından bakıldı ı saptanmı tur. Annelerin e itim seviyesi, çalı ma durumu, aile tipi, gelir durumu ve ya anan yer de i kenleri ile ev kazalarına yönelik tanılama ölçe i puanı ortanca de erleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ili ki bulunmu tur. Bonferroni düzeltmeli Mann-

Whitney U testi ile yapılan ikili kar ıla tırmalarda ilkokul mezunu annelerin üniversite mezunu olan annelere göre, ortaokul mezunu annelerin üniversite mezunu annelere göre ve lise mezunu annelerin üniversite mezunu annelere göre ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama puanları daha yüksek bulunmu tur (her biri için $p<0.05$). Aile tipine göre yapılan ikili kar ıla tırmalarda ise ataerkil aile tipine sahip annelerin daha fazla ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanıladıkları görülmü tür ($p=0.003$). Gelir durumlarına göre bakılan ikili kar ıla tırmalarda geliri giderinden az olan annelerin geliri giderinden fazla olan annelere göre ve geliri giderine denk olan annelerin de geliri giderinden fazla olan annelere göre daha fazla ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanıladıkları saptanmı tır (her biri için $p<0.05$). Ya anan yere göre yapılan ikili kar ıla tırmalarda ilçede ya ayan annelerin ilde ya ayan annelere göre ve köyde ya ayan annelerin de ilde ya ayan annelere göre daha fazla ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanıladıkları bulunmu tur (her biri için $p<0.05$). Ayrıca ev hanımı olan annelerin çalı an annelere göre daha fazla ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanıladıkları görülmü tür ($p=0.013$) (Tablo 1). Çalı maya katılan annelerin çocuklarının %53.8'inin ev kazası geçirmi oldu u, %38.5'inin ise en az bir kez ev kazası ya adıkları, çocukların en fazla 0-2 ya arasında ev kazası ya adıkları (%28.4) ve geçirilen ev kazası türünün en çok dü me oldu u (%27.7) görülmü tür. Ev kazası

geçiren çocukların %10'unun hastaneye yatırıldıkları bulunmu tur. Çocukların ev kazası geçirme öyküsü, ya anan kazanın türü, yapılan giri imler ve hastaneye yatma durumları ile ev kazalarına yönelik tanılama ölçe i puanı ortanca de erleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ili ki saptanmamı tır ($p>0.05$) (Tablo 2).

TARTI MA

Bu çalı mada annelerin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama ölçe i puan ortalaması 73.79 ± 16.50 (48-133) bulunmu tur. Özmen ve ark. (12) yaptıkları çalı mada annelerin aynı ölçekten aldıkları puan ortalaması 76.92 ± 12.45 'dir. Bu çalı manın sonucu bizim çalı mamızla benzerlik göstermektedir. Bu ölçekle yapılan di er ara tırmalara bakıldı nda ise Çiçekler ve ark. (13) 80.80 ± 12.32 puan, Akta (14) 81.47 ± 18.99 puan ve Altunda ve Öztürk (8) ise 158.98 ± 14.48 puan oldu unu saptamı lardır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 200 olması ve puan yüksekli i annelerin çocu unu ev kazalarından korumaya yönelik önlemleri en üst düzeyde aldı nı gösterdi inden, ara tırmaya katılan annelerin ölçekten aldıkları puanların ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılamada oldukça yetersiz olduklarını göstermektedir.

Ara tırmada annelerin ya ortalamalarının ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama ölçe i puan ortanca de erleri arasındaki ili kiye bakıldı nda kırk ya ve üzeri

Tablo 1. Ailenin sosyoekonomik özellikleri ile 0-6 ya çocuklarda annelerin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama ölçe inden aldıkları puan ortalamalarının kar ıla tırılması

		n(%)	Ortanca (min-mak.)	Test istatistiği	P
Toplam Ort ± SS: 73.79 ± 16.50					
Ortanca (min-mak): 85(48-133)					
Anne yaş	25 yaş altı	28(21.5)	73(48-95)	4.997*	0.292
	26-30yaş	37(28.5)	76(50-107)		
	31-35 yaş	35(26.9)	71(48-112)		
	36-40 yaş	15(11.5)	69(48-117)		
	40 yaş üzeri	15(11.5)	79(53-133)		
Anne eğitim	İlkokul	45(34.6)	75(48-133)	11.986*	0.007
	Ortaokul	17(13.1)	75(52-114)		
	Lise	39(30.0)	72(48-117)		
	Üniversite	29(22.3)	62(48-90)		
Aile tipi	Çekirdek	104(80.0)	69.5(48-133)	841	0.003
	Ataerkil	26(20.0)	82.5(48-114)		
Gelir durumu	Gelir giderden az	29(22.3)	79(50-114)	11.773*	0.030
	Gelir gidere denk	73(56.2)	75(48-133)		
	Gelir giderden fazla	28(21.5)	65.5(48-81)		
Yaşanan yer	İl	80(61.5)	68(48-107)	12.276*	0.002
	İlçe	42(32.3)	80(50-133)		
	Köy	8(6.2)	77(66-91)		
Anne meslek	Ev hanımı	91(70.0)	75(48-133)	1.285	0.013
	Çalışıyor	39(30.0)	67(48-117)		
Çocuk yaşı	0-2 yaş	51(39.2)	71(48-107)	1.197*	0.550
	3-4 yaş	34(26.2)	69(50-112)		
	5-6 yaş	45(34.6)	75(48-133)		
Çocuğa bakan kişi	Anne	101(77.7)	75(48-133)	0.969*	0.227
	Bakıcı	16(12.3)	68(50-85)		
	Akraba	13(10.0)	68(48-107)		

Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma, min: minimum, mak: maksimum, KW- χ^2 =Kruskal Wallis Ki-Kare testi, MWU=Mann-Whitney U testi

Tablo 2. Çocukların ev kazası geçirme özellikleri ile "0-6 ya çocuklarda annelerin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama ölçe i arasındaki ili kinin kar ıla tırılması

		n(%)	Ortanca (min-mak.)	Test istatistiği	p
Kaza geçirme durumu	Hayır	60(46.2)	75(50-114)	1770.5	0.124
	Evet	70(53.8)	69(48-133)		
Kaç kez kaza geçirmiş	1 kez	50(38.5)	71(50-114)	2.677*	0.444
	2 kez	10(7.7)	83(53-105)		
	3'ten fazla	10(7.7)	79(55-84)		
	Hiç geçirmemiş	60(46.2)	70.5(48-133)		
Kaza geçirdiği yaş	0-2 yaş	37(28.4)	72(50-105)	0.983*	0.805
	3-4 yaş	25(19.2)	75(52-114)		
	5-6 yaş	8(6.2)	78(50-89)		
	Hiç geçirmemiş	60(46.2)	70.5(48-133)		
Geçirilen kaza türü	Düşme	36(27.7)	70.5(50-95)	2.413*	0.660
	Yanık	18(13.8)	78(50-114)		
	Zehirlenme	9(6.9)	71(55-102)		
	Boğulma	7(5.4)	80(60-86)		
	Hiç geçirmemiş	60(46.2)	70.5(48-133)		
Hastanede yatma durumu	Evet	13(10.0)	75(60-102)	0.627	0.428
	Hayır	117(90.0)	72(48-133)		

min: minimum, mak: maksimum, *KW- χ^2 = Kruskal Wallis Ki-Kare testi, MWU= Mann-Whitney U testi

annelerin di er ya gruplarına göre daha yüksek puan ortanca de erine sahip oldu u görülmü olup bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulunmamı tır. Çocukluk ça ı kazalarında anne ya ı küçüldükçe, annenin deneyimsiz olmasına ba lı olarak, çocuk sa lı ının daha fazla risk altında oldu u bilinmektedir (15). Özmen ve ark. (12)'nin çalı masında anne ya ı arttıkça ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama düzeylerinin de arttı ı saptanmı tır. Çiçekler ve ark. (13) ile nanç ve ark. (16) çalı malarında da ebeveynlerin ya larının küçük olmasına ba lı çocuklarda yaralanma riskinin arttı ı görülmü tür. Çalı mada üniversite mezunu olan annelerin di er e itim seviyesine sahip annelere göre ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama ölçe inden aldıkları puan ortanca de erleri daha dü ük saptanmı , fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmu tur. Çe itli ara tırmalarda ebeveynlerin e itim düzeylerinin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama düzeylerinin arttı ı görülmü tür (17-20). Çiçekler ve ark. (13) çalı masında, ilkö retim mezunu annelerin ortaö retim ve lisans mezunu annelere oranla ev kazalarına yönelik daha fazla güvenlik önlemleri aldı ı görülmü tür. Çalı mada çekirdek aile tipine sahip annelerin, ataerkil aile tipine sahip annelerden daha az ev kazalarına yönelik güvenlik önlemleri aldı ı görülmü tür. Erkal (20) yaptı ı çalı mada da geni aileye sahip annelerin bilgi ve ölçek puan ortalamalarının çekirdek aileye göre daha fazla oldu unu bulmu tur. Atak ve ark. (17) çalı ması ile Turan ve Ceylan'ın (18) çalı masında ise, çekirdek aile tipine sahip annelerin ev kazaları risklerini tanılama düzeyleri ataerkil ailedeki annelere göre daha yüksek bulunmu tur. Çalı mada geliri giderinden fazla olan annelerin ölçekten aldı ı puan ortanca de erlerinin di er gelir düzeylerine sahip annelerin puan ortalamalarından daha dü ük oldu u

ve bu durumun istatistiksel olarak anlamlı oldu u saptanmı tır. Yapılan birçok ara tırmada ise sosyoekonomik düzeyi dü ük ailelerin çocuklarının daha fazla ev kazası ya adıkları ve ailelerinin de ev kazaları risklerini tanılama düzeylerinin dü ük oldu u bulunmu tur (13,17,18,20,22).

Ara tırmaya katılan annelerden il merkezinde ya ayanların ölçek puanı ortanca de erinin di er yerlerde ya ayanlardan anlamlı eilde dü ük oldu u bulunmu tur. Balibey ve ark. (19) çalı masında ise ehirde ya ayan annelerin kaza farkındalıklarını yüksek bulmu lardır.

Ara tırmada ev hanımı olan annelerin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama ölçe i puan ortanca de erlerinin, çalı annelere göre daha yüksek oldu u ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı oldu u saptanmı tır. Çiçekler ve ark. (13), esnaf ve ev hanımı annelerin çocuklarını ev kazalarından korumaya ili kin daha fazla önlem aldıklarını bulmu tur. Atak ve ark. (17) ise çalı an annelerin ev kazaları risklerini tanılama düzeylerini daha yüksek bulmu lardır. nanç ve ark. (16) annelerin çalı ma durumunun çocu un yaralanma riskini etkilemedi ini belirtmi lerdir.

Çalı mada çocu un ya ına ve çocu a bakan ki iye göre annelerin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama ölçe i puan ortanca de erlerinin farklı olmadı ı gözlenmi tir. nanç ve ark. (6) ara tırmasında yaralanma olgularının %61'inin 1-5 ya grubundaki çocuklar olu turdu unu ve bu ya grubunda kaza riskinin daha fazla oldu unu bulunmu tur. Özmen ve ark. (12) çalı masında ise ev kazası geçiren çocukların daha çok 3-12 ay arası çocuklar oldu unu ve çocukların ya ları küçüldükçe kaza görülme sıklı ının arttı ını bulmu lardır.

Ara tırmada çocukları ev kazası ve yaralanma ya ayan annelerin ölçek puanı ortanca de erleri, ev kazası öyküsü

olmayan çocukların annelerine göre daha az oldu u bulunmu fakat bu durumun istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır. Yalaki ve ark. (15) ev kazası geçiren çocukların ailelerinin ev kazalarına yönelik yanlış tutum ve davranışlarının daha çok olduğu u bulunmu tur. Özmen ve ark. (12) çalması ile Erkal'ın çalması (20) ise çocuğu ev kazası geçirmiş olan annelerin ölçekten daha yüksek puan aldıkları saptanmıştır.

Çocukların ev kazası ve yaralanma sıklığı bakıldığında çocukların %38.5'i bir kez, %10 iki ve üç kez ev kazası ya adıkları anneleri tarafından bildirilmiştir. Akta (14) ise çocukların %54'ünün son iki ayda ev kazası geçirdiklerini bulmu tur. Köse ve Bakırcı (21) da çocukların %32.8'inin son bir yılda ev kazası geçirdiğini saptamıştır.

Çalışmada çocukların geçirdikleri ev kazası türüne baktığımızda %27.7 oranında düşmelerin olduğu u, bunu %13.8 oranı ile yanıkların izlediği görülmüştür. Literatürlerde yer alan bir çok çalışma düşmelerin kaza sıralamasında ilk sırayı aldığı belirtilmiştir (12,14,16,21,23)

SONUÇ

Çalışmadan elde edilen bu bulgular sonucunda, araştırmaya katılan annelerin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama durumlarının oldukça yetersiz olduğu u görülmüştür. Annelerin bazı sosyodemografik özelliklerinde bu güvenlik önlemlerini tanımalarını etkilediği görülmüştür. Çocuklarımızın geleceği, çocukluk çağındaki istemsiz yaralanmalar, çocuğun geleceğini etkileyecektir. Kazaya uğramamak, yaralanmamak, her çocuk için bir haktır. Bunun için sağlıklı çalışmaları, çocuk güvenliğini konusunda bireysel danışmanlık zaman ayırmalıdır.

Toplumun sosyodemografik farklılıklarını göz önüne alınarak, çocuğun olası kaza ihtimalleri belirlenip ailelere özellikle de çocuklarla ilgilenen annelere karışabilecekleri bu durumlar kapsamında müdahale yöntemleri bir eğitimle kazandırılabilir

KAYNAKLAR

1. Altunta M, Kaya M, Demir , Oyman G, Metecan A, Rastgel H, ve ark. 0-14 Ya Arası Çocuklarda Önlenebilir Nitelikteki Kazaların Belirlenmesi ve Etkili Tedbirlerin Alınması. Smyrna Tıp Dergisi. 2013; (1): 28-33.
2. Kanaizumi S, Shibata M, Miyazaki Y, Nakashita T, Sakou K, Hoshino Y, et al. Frequency and prevention of childhood domestic injury according to age. Japanese Journal of Public Health. 2009; 56(4): 251-9.
3. Ramsay LJ, Moreton G, Gorman DR, Blake E, Goh D, Elton RA, et. al. Unintentional home injury in preschool-aged children: looking for the key-an exploration of the inter-relationship and relative importance of potential risk factors. Public Health. 2003; 117(6): 404-11.
4. Turan T, Altunda DS, Yorgancı M, Yıldırım Z. 0-6 Ya Grubu Çocuklarda Ev Kazalarının Önlenmesi. Ulusal Travma Acil Cerrahi Dergisi. 2010; 16(6): 552-7.
5. Ni H, Barnes P, Hardy AM. Recreational injury and its relation to socioeconomic status among school aged children in the US. Injury Prevention. 2002; 8(1): 60-5.

6. nanç DÇ, Baysal SU, Co gun L, Tavilo lu K, Ünüvar E. Çocukluk çağı yaralanmalarında hazırlayıcı nedenler. Türk Pediatri Arşivi. 2008; 43(3): 84-8.
7. Edmond DS, Amy S, Mary JB. Social Disparities in Housing and Related Pediatric Injury: A Multi-level Study. American Journal of Public Health. 2004; 94(4): 633-9.
8. Altunda S, Öztürk C. Ev Kazalarına Yönelik Eğitim, Güvenlik Önlemleri Alınması ve Kaza Görülme Sıklığına Etkisi. Ulus Travma Acil Cerrahi Dergisi. 2007; 13(3): 180-5.
9. Orhon F, Ulukol B, Bakan S, Usubütün S. The Evaluation of Two Different Parental Training Methods on Maternal Awareness and Home Safety Behaviors for Childhood Injury Prevention. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası. 2011; 64(3): 111-8.
10. King WJ, LeBlanc JC, Barrowman N, Klassen TP, Bernard-Bonin AC, Robitaille Y, et al. Long term effects of a home visit to prevent childhood injury: three year follow up of a randomized trial. Injury Prevention. 2005; 11(2): 106-9.
11. Çınar ND, Görak G. 0-6 yaş çocuklarda annenin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerini tanılama ölçeğinin geliştirilmesi, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Çocuk Forumu Dergisi. 2003; 6(1): 22-7.
12. Özmen D, Ergin D, Şen N, Çetinkaya Çakmakçı A. 0-6 Ya Grubu Çocuğu Olan Annelerin Ev Kazalarına Yönelik Güvenlik Önlemlerinin Tanınması. Aile ve Toplum Dergisi. 2007; 3(12): 13-20.
13. Çiçekler CY, Er Konuk R, Pirpir DA, Büyükbayraktar Ç. 0-6 Ya Grubunda Çocuğu Olan Annelerin Ev Kazasına Yönelik Güvenlik Önlemlerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2012; 21(3): 157-74.
14. Akta B. 0-6 Ya Grubu Çocuğu Olan Annelerin Ev Kazalarına Yönelik Güvenlik Önlemlerini Tanılama Durumu. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi. 2010; 19(4): 146-9.
15. Yalaki Z, Taşar MA, Kara N, Dallar Y. Sosyoekonomik Düzeyi Düşük Olan Ailelerin Ev Kazaları Hakkında Bilgi Düzeylerinin Ölçülmesi. Akademik Acil Tıp Dergisi. 2010; 9(3): 129-33.
16. nanç DÇ, Baysal US, Çetin Z, Co gun L, Tavilo lu K, Ünüvar E. Çocukluk Çağında Yaralanma Kontrolü: Ailenin Danışmanlığı ve Güvenlik Danışmanlığı. Türk Pediatri Arşivi Dergisi. 2008; 43(4): 127-34.
17. Atak N, Karaoğlu L, Korkmaz Y, Usubütün S. A household survey: unintentional injury frequency and related factors among children under five years in Malatya. The Turkish Journal of Pediatrics. 2010; 52(3): 285-93.
18. Turan T, Ceylan SS. 0-6 Ya grubu çocukları olan annelerin ev kazalarını önlemek için aldıkları güvenlik önlemlerinin aile özelliklerine ve son bir aydaki ev kazaları sıklığına göre değerlendirilmesi. Sağlık ve Toplum Dergisi. 2007; 17(4): 52-8.
19. Balıbeş M, Polat S, Ertem , Beyazova U, Şahin F. Çocukluk Çağında Ev Kazalarına Yol Açan Etmenler. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi. 2011; 20(3): 89-97.

20. Erkal S. Identification of the number of home accidents per year involving children in the 0-6 age group and the measures taken by mothers to prevent home accidents. Turkish Journal of Pediatrics. 2010; 52(2): 150-7.
21. Köse ÖO, Bakırcı N. Çocuklarda Ev Kazaları. Sürekli Tıp E itimi Dergisi. 2007; 16(3): 31-5.
22. ahinler P, Özkan Ö, Hamzao lu O. Kocaeli lindeki Sosyoekonomik Düzeyi Dü ük Hanelerde Ev Kazası nsidansı ve Risk Faktörleri. TAF Prev Med Bull. 2011; 10(3): 257-68.
23. Karata B, Ketta E, Yurtsever S. Interventions by mothers of 1-6 year old children after home accidents. Uluslararası nsan Bilimleri Dergisi. 2006; 3(2): 1-14.